מדבעי למיכתב בהמה וחיה לכדרבי. גלא חיה נמי מלי למדרש

דבי רבי ישמעאל ומשום דרבי נקט חיה במילתיה נקט נמי הכא

הכי אקרא אני בכל דבר טמא אלא לאו דוקא נקט

הכי אקרא אני בכל דבר טמא אלא לאו דוקא נקט בחשע הכי אל ה חיה וחיה נמי לא נכתבה אלא בשביל דבר שנתחדש בה כדתנא גם ג מיי שם הלי ז:

לעיל ז. [חולין עא.],ב"ק סד: סוטה ג.[מנחות י. בכורות מג.], ג) כריתות יט., ד) שבת ע: לקמן כו. [סנהדרין סב.], ה) כריתות יח: יט. וכל הסוגיא עד סופוז. ו) כש מ"ז, ז) והעלם מלאכות כל"ל. רש"ל, ק) וגי׳ מהרש"ל

תורה אור השלם ו. או הודע אליו חטאתו אָשֶׁר חָטָא בָּהּ וְהֵבִּיא אֶת קְרְבָּנוֹ שְׂעִיר עִזִּים זְכָר קַרְבָּנוֹ שְׂעִיר עִזִּים זְכָר ויקרא ד כג תמים:

הגהות הב"ח (א) גם' פרט למתעסק. נ"ב עיין בסנהדרין דף סב

מוסף רש"י

כל פרשה שנאמרה ונשנית כו׳. אורחיה רבשבית ברי. מולחיה דקרא לחזור ולשנות את האמור מפני דבר אחר הסמור תפני דנר מחר המתחדם בכפילתו (טוטה ג.). אחד טמא ואחד טהור. ואין ידוע איזה עמא ואיזה טהור (כריתות יח:). ולא נכנס. למקדם בשני ונכנס. (ממס). בשב הבכנס. למקדש, ובכניסתו נעלמו ממנו מקדש וידע טומאה, דהוה ליה ידיעה בתחילה ובסוף והעלם בינתים (שם ושטמ״ק). חייב. על ביאת מקדש, דממה נפשך איכא ידיעה ודאית וטמא הוא שהרי הלך נשמיהן (שם). ואח"כ הלך בשני רגכנס. ובכניסתו בשני נעלמה ממנו טומאה ראשונה. חייב דכניסה (שם). ר"ש פוטר. בזו, דשני טומאות נינהו, אכל חדא וחדא כניסה איכא למימר שביל זה הוא הטהור, והילכך ליכא ידיעה ודאים בתחלה, ובטומאם מקדש בעינן ידיעה בתחלה ובסוף והעלם בינמים, ומ"ק דמחייב מפרש

לכדרבי. בפ' קמא (לעיל דף ז.) אקרא אני חיה בהמה למה נאמרה כו': פרט למתעסק. בדבר היתר ובא לידו איסור ולא נתכוין לגופה של זו כגון נתכוין לחתוך את התלוש וחתך את התחובר נתכוין לאשתו והרי אחותו עמה במטה ונשמטה אשתו ובאה אחותו

תחתיה ואיזהו חייב נתכוין לחתוך כסבור תלוש ונמצא מחובר או כסבור היום חול או כסבור מלאכה זו מותרת ומ"מ לזו נתכוין וכן בא על אחותו ונתכוין לגוף זה כסבור היא אשתו: דרב ששת מחליף כו'. כשהיה שונה משנתנו פעמים מחליף דברי זה לדברי זה ולח היה מקפיד לפי שאין ביניהם חיוב ופטור: העלם זה וזה. טומאה ומקדש מהו לרבי אליעזר ור"ע דפטרי על העלם מקדש: אי מטומחה פריש. חי מחמת טומחה שהודע לו פירש מן העבירה י (ומביא קרבן) שאמרו לו טמא אתה: הרי העלם טומחה בידו. חיגלחי מילתח שביחתו למקדש בשביל העלם טומחה היה: וחי ממקדש קפריש. שחמרו לו מקדש הוא זה ומחמת כן תוהא על ביאתו ולא הזכירו לו טומאה איגלאי מילתא דמשום העלם מקדש נכנס לו: כלום פריש ממקדש כו'. כשהודיעוהו אחד מהם שם אל לבו לומר מה בכך ומתוך כך נזכר על השני ומ״מ העלם שניהם היה בידו: אלא לא שנא. ופטור: אחד טמא. מת קבור בו וא"א להלך שלא יאהיל: והלך בראשון. ואינו יודע אם בטמא אם בטהור ולא נכנס למקדש: בשני ונכנס. וחזר והלך בשני וידע שהלך בשניהם והרי

הוא טמא ודאי ונכנס למקדש בהעלם טומאה שנתעלם ממנו טומאה: חייב. קרבן עולה ויורד שיש כאן בתחלה ידיעה ודאית: הלך בראשון. וידע שהוא ספק טמא: ונכנם. למקדש בהעלם טומאה ששכח הילוכו בשביל זו: והזה ושנה. הזה בשלישי ושנה בשביעי וטבל: וחזר והלך בשני. וידע שהוא ספק טמא: ונכנס. למקדש בהעלם טומאה: הייב. או מחמת ביאה ראשונה או מחמת ביאה שניה דמה נפשך או ביאה ראשונה או ביאה שניה בטומאה היתה: ור"ש פוטר. דאין כאן באחת מכולן ידיעה ודאית בתחלה שאף ידיעה תחלה של שביל שני ספיקה היה שהרי טהר לו מטומהה רחשונה הם הרחשון הוא הטמא: פוטר בכולן. אף בראשונה ולקמן נע"בן מפרש לה: ואפילו

פרשה שנאמרה ונשנית לא נשנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה יורבי אליעזר האי יבה מאי עביד ליה פרט 60 למתעסק ורבי יוחגן אמר משמעות דורשין איכא בינייהו וכן אמר רב ששת משמעות דורשין איכא בינייהו דרב ששת מחליף דרבי אליעזר לרבי עקיבא ודרבי עקיבא לרבי אליעזר ייבעא מיניה רבא מרב נחמן העלם זה וזה בידו מהו אמר ליה הרי העלם מומאה בידו "וחייב אדרבה הרי העלם מקדש בידו ופטור אמר רב אשי חזינן אי מטומאה קא פריש הרי העלם מומאה בידו וחייב אי ממקדש קא פריש הרי העלם מקדש בידו ופשור אמר ליה רבינא לרב אשי כלום פריש ממקדש אלא משום מומאה כלום פריש ממומאה אלא משום מקדש אלא לא שנא ייתנו רבנן ישני שבילין אחד ממא ואחד מהור והלך בראשון ולא נכנם בשני ונכנם חייב הלך בראשון ונכנם הזה ושנה ומבל ואח"כ הלך בשני ונכנם יחייב ר"ש פומר ורבי שמעון בן יהודה פומר בכולן משום ר' שמעון: בכולן

דבעי למיכתב בהמה וחיה יולכדרבי כתיב נמי שרץ כדתנא ידבי רבי ישמעאל כל

בהמה וחיה כדרבי ותימה דבפרק בהמה המקשה (חולין דף עא.) משמע דאי לאו קרא דבהמה טמאה בכלל חיה טמאה לא הוה דריש רבי ג"ש משום דאינטריך בהמה טמאה לגופה והשתא בלא חיה נמי הוה דרשי׳ ג״ש דבהמה דמכל דבר טמא נפקא ויש לומר דאי לאו בהמה בכלל חיה לא הוה דרשי׳ ג"ש דבהמה טמאה אע"ג דכתיב בכל דבר טמא אלא ה״א דאתו פרטי לאשמועינן דבעינן דידע אי בשרץ איטמא אי בנבילה איטמא אפילו לרבי עקיבא אבל השתא דבהמה בכלל חיה הוי כאילו כתב בהמה ב׳ פעמים ש"מ לכדרבי הוא דאתא ולר" אליעזר אתא נמי לאשמועינן דבעינן דידע אי בשרן אי בנבילה איטמא משרץ ונבילה ולר"ע כיון דע"כ משום דבהמה בכלל חיה כדפרישית מהשתח ש"מ בכולהו לא נכתב אלא בשביל דבר שנתחדש בה ולא בעינן דידע במחי חיטמח: פרט דמתעסק. בפרק ספק אכל (כריתות דף יט:) מסיק מתעסק דמאי אי דחלבים ועריות חייב שכן נהנה אלא מתעסק דשבת כדשמואל ובקונטרס לא דק דהזכיר נמי מתעסק דעריות ומיהו תימה דאמאי אינטריך בה פרט למתעסק

דשבת תיפוק ליה מטעמא דשמואל דאמר התם דפטור מטעם דבעינן מלאכת מחשבת ואמילתא דשמואל גופיה קשה דאי טעמא דנהנה עיקר לחייב בחלבים ועריות למה לי למיפטריה בשבת משום מלחכת מחשבת וחי טעמח דמלאכת מחשבת עיקר למה לי למחייביה בחלבים ועריות משום דנהנה ונראה דאיכא תרי גווני מתעסק כגון נתכוין לחתוך מחובר זה וחתך מחובר אחר דמיפטר מטעם שלא נעשית מחשבתו ולא שייך למיפטריה משום מתעסק ועוד ממעסק אחר כגון נמכוין לחתוך את התלוש ולהגביה את התלוש למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה ונמלא מחובר דנעשית מחשבתו ומיפטר משום בה פרט למתעסק ובתרוייהו איירי שמואל ומשום הכי קאמר בכריתות אלא מתעסק דשבת כדשמואל דאיירי נמי

שמואל במתעסק דמיפטר משום בה לר' אליעור אלא שלא חשש לפרש אלא טעם דמלאכת מחשבת דלא איירי בה רבי אליעור ובחלב נמי איכא תרי גווני מתעסק כגון נחכוין לאכול חלב זה ואכל חלב אחר דחייב בלא טעמא דנהנה דלא שייך למיפטריה מטעס מלאכת מחשבת ועוד מתעסק אחר כגון סבור שהוא שומן או רוק ובלעו דכיולא בו מיפטר לענין שבת מדכתיב בה והכא לית לן למעוטי משום דנהנה וטעמא דנהנה ומשום מלאכת מחשבת לא קאי אכולהו ומה שפירש הקונטרס כאן מתעסק היינו נתכוין לחתוך את המלוש וחתך את המחובר ואיזהו חייב נתכוין לחתוך את זה וחתך זה וכסבור שהוא תלוש ונמצא מחובר אין נראה לפרש אלא נראה כדפרישית: הדר העלם שומאה בידו וחייב. תימה דהכא ולקמן נפרק שלישי (דף כו.) גבי העלם שבועה והעלם חפץ פשיט רב נחמן לחיובא ובפרק כלל גדול (שבת דף ע: ושם) גבי העלם שבת "והעלם מלאכה פשיט לפטור וי"ל דלא דמי דהכא סברא הוא דליחייב כיון דאיכא נמי העלם טומאה אבל התם אין סברא לחייבו על כל אחת ואחת דכיון דבשגגת שבת וזדון מלאכות לא מיחייב אלא חדא השתא נמי דשגג במלאכה הרי יש כאן נמי שגגת שבת: הרד העלם מקדש בידו ופשור. אומר רבינו תם דלא מיפטר אלא מקרבן עולה ויורד אבל חטאת קבועה חייב דהא גמריען מע"ז דכל שחייבים על זדונו כרת חייבים על שגגתו חטאת והא דאמר בפ"ק (לעיל דף ב.) דעל שאין בה ידיעה בתחלה ששעיר החיצון מכפר אלמא לא מוקמינן ליה במטאת קבועה דאי הוה ביה חטאת קבועה לא הוה חיצון מכפר אמידי דבר קרבן הוא התם ודאי מיפטר לגמרי שלא יהא חמור אין בה ויש בה מיש בה ויש בה ומיהו קשיא דלישנא דקאמר הכא דפטור משמע דפטור לגמרי ועוד דלקמן פרק שלישי (דף מי:) גבי יש אוכל אכילה אחת דחיק לאשכוחי חטאת קבועה בטמא שאכל את הקדש ומוקי לה בנשיא וכר׳ אלעזר ולוקמה בהעלם קדש על כן נראה דפטור לגמרי משום דהוי דבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש כדאמרינן לקמן בפרק שלישי (דף כה:) גבי שבועת העדות: אמר רב אשי חזינן אי משומאה קפריש בו'. מימה מנא ידעינן אי משום דא"ל טמא אתה ופירש דלמא אי הוו א"ל נמי מקדש הוא היה פירש ואי דא"ל מעיקרא מקדש הוא ולא פירש דלמא אי הוו א"ל נמי טמא אחה לא הוה פריש אלא השתא דא"ל תרוייהו פריש ונראה דרב אשי לא בא לפשוט הבעיא אלא בא לפרש שפעמים יש לברר איזה שכוח ממנו יותר כגון דנישייליה אי מחמת טומאה הוה מידכר אמקדש ומחמת מקדש לא הוה מידכר אטומאה א"כ הוי העלם טומאה בידו ואם להפך הוי [העלם] מקדש בידו ואם שניהם שכוחין בשוה בהא ודאי מבעיא לן ולגבי שבת בפרק כלל גדול (דף ע:) י"ם שכתוב בהן במילתיה דרב אשי אי משבת קפריש העלם שבת בידו ואי כי מודעי ליה אשבת אכתי לרוך לאודועיה אמלאכות העלם מלאכה בידו ואין גיר׳ זו נכונה דאכתי לריך לפרש וכי מודעי ליה אמלאכה לא לריך לאודועיה אשבת לפי מה שפירשנו אלא גר׳ אי יי משבת קפרים אי משום מלאכה קפרים ועוד נראה לפרש בענין אחר אי משום טומאה קפרים אפי׳ אם הודיעוהו טומאה באחרונה דאע״ג דאילו הודיעוהו בתחלה לא הוה פריש חשיב פריש מחמת טומאה כיון דקרבן ע"י בתרייתא קאתי ואי א"ל מקדש הוא ופריש ידיעה בתרייתא דמקדש הוא ופטור וכענין זה יש לפרש ההיא דלקמן (דף כו.) גבי העלם שבועה והעלם חפץ וההיא דשבת: הלך בראשון וגבגם בו'. אי ברה"י איירי בחד נמי חייב דספק טומאה ברה"י ספיקו טמא אבל הכא איירי ברה"ר דמוקמינא ליה בחזקת טהרה:

רבינו חננאל

למכתב בהמה וחיה לכדרבי. דתני רבי אומר למה נאמרה כו׳. כדכתיב לעילא. איידי דכתיב בהמה וחיה כתב נמי שרץ טמא ונעלם. וכדתנא דבי ר' ישמעאל כל פרשה שנאמרה ונשנית לא שנאמרה ונשנית לא נשנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה. ור' אליעזר כיון דלא צריך לידע באיזה חטא הוא שחטא. בה מאי דריש ביה. ואמרינן פרט למתעסק בחטא שאינו חייב מאי טעמא דבעינן בה כוון לכך יתחייב אבל דלא קא מיכוון למעשה כלל פטור. בין לר׳ אליעזר בין לר׳ עקיבא על העלם טומאה חייב על העלם מקדש אינו חייב: בעא מיניה רבא מרב נחמן העלם טומאה והעלם מקדש מהו. כגון שנעלם ממנו שנטמא. וגם נעלם ממנו שזה הבית בית המקדש הוא. א״ל הרי העלם טומאה בידו וחייב. וא"ל רבא אדרבה הרי אי מטומאה פריש כו׳ ודחה רבינא דברי רב אשי וא"ל לא שנא: ת"ר שני שבילים אחד טמא ואחז נכנס במקדש בשני ונכנס חייב כו׳ עד ור׳ שמעון בן י הודה פוטרבכולם משום

שמעון. ואקשינן פוטר